

QUART

La fita di pan ner

Eun cou frené l'itsatén, areuvve l'aoutoùn, avouì lo boun parfeun di pan ner. Lo 14 é lo 15 di mèi d'otobre, s'è tiin-a la « 8° *festa transfrontaliera lo Pan Ner – i Pani delle Alpi* ». Dèi l'an 2015 seutta manifestachòun valorize la tradichòun di pan de mountagne. Câ l'a cattro fô : eun i Vigneuill, eun a Mourgoun-a, eun a Critalla è eun a Iveulla. Sit an la noutra quemeun-a l'a allemoù lo fô d'Iveulla. Le fornazeun é le voulountio soun fran itoù bravo, l'an gagnà lo premì pri ! Lo pan l'ie djeusto chourtì di fô é, dimén que lo agoutao, moucheu Berto Perrin, fornazeun di veladzo avouì Ezio Acheron, s'apachoun-ae eun prédzén de la cantitoù de faeunna de blou é de fromén que eumpléae pe aprésti lo pastoùn, de la température di fô, di tén pe couì lo pan...

Couì lo pan pe le fô di veladzo l'ie an coutima co bièn pi vyille. Pe lo téritouéo de mountagne de la Val d'Ousta n'ayé bièn de queultivachòun de blou é de fromén. Eun cou lo pan servae a nourì le fameuille que, pe to l'iveue, pouchaoun pa chotre, a coza de la nèi. La panificachòun l'ie eun momàn de fita, plén de satisfachòun. Ver lo comensemén di mèi de djizémbro tanque la vèille de Tsalénde s'allemaoun le fô. Fayé bièn le-z-itsaoudi ató de grou boucoùn de bouque sécque pe bailli a tchoueutte la poussibilitoù de couì lo pan. Le riille ll'aoun présise é tsaqueun l'ayé lo cheun devouèe : le fénne bréyaoun la faeunna pe fi le fourme di pan que le-z-ommo betaoun pe lo fô. Todzô le fénne marcaoun lo pan ató la marca, pe lo recougnitre. Lo pan di mèinoù l'ayé la fourma d'an pouétta é d'eun pou é, pe lo réndre tchica pi douse, lèi djoueuntaoun de seuccro é de tsetagne. Le-z-ommo betaoun le pan couette pe le chitoùn é le pourtaoun i solàn, pe le fì ichouiyi si le ratelì, que péndaoun, pe pa le lèichì greillì di ratte. Can lo pan l'ie tan deue lo copaoun ató lo coppapàn é lo moillaoun pe lo lasi é lo bouilloùn. Le pi galeup, pe mandjoùn, lo miicllaoun ató lo veun é lo seuccro. Le soldà é le-z-émigroù lo pourtaoun frénque aprì é dimén que lo mindzaoun s'anchouignaoun di mitcho, di veladzo e di boun flou que s'ipatae tchica pertot can catsaoun lo pan pe lo fô.

lo gnalèi

Région Autonome
Vallée d'Aoste
Regione Autonoma
Valle d'Aosta

QUART

Présieuzà l'ie la seundre que l'ie eumpléae pe fî bouiya. Le momàn passòu a l'entô di fô ll'aoun de momàn de jouése é de gutoù, de riignoùn de fameuille é l'occajoùn pe passì eunna dzénta vèillà. Que de souvenî, que de counte, é que dzén miclli la réalitoù avouì la léjande...

Seutta vyuille coutima l'è bièn séntia co i dzô de voueu. Lo desandro, a Iveulla, totta la populachòun pouché atseti lo pan eun fién eugn'offranda. Mersì a la pro loco que l'a apréstoù mandjoùn é de boun veun pe no fî passì an dipiillà eunsémblo.

lo gnalèi

Région Autonome
Vallée d'Aoste
Regione Autonoma
Valle d'Aosta

Préi de :

Texte écrit par Elena Chenal

Paru en 2023 dans la publication « Revue »

La transcription a été soignée par le Guichet Linguistique